

توصیف دوره آموزشی گفتاردرمانی در اختلالات صداهای گفتار

نام دوره: گفتاردرمانی در اختلالات صداهای گفتار

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری و یک واحد عملی) / ۳۴ ساعت نظری / ۳۴ ساعت عملی

دروس پیش‌نیاز: آواشناسی، رشد و تکامل گفتار و زبان، فیزیولوژی و نوروفیزیولوژی دستگاه گفتار و شنوایی

جمعیت هدف: دانشجویان کارشناسی گفتاردرمانی

مدرس: طلیمه ظریفیان، مرسته ایمانی

پیامدهای یادگیری پایان دوره:

از دانشجویان انتظار می‌رود در پایان این دوره آموزشی بتوانند:

۱. دانش مربوط به جایگاه صداهای گفتار در ساختار زبان، پایه‌های آواشناسی تولید صداهای گفتار و تفاوت‌های آن با صداهای غیرگفتار، هماهنگی تولید و پردازش موازی صداهای گفتاری، ملاحظات آئروپنوماتیک، آکوستیک، حسی و حرکتی در صداهای گفتار، سطوح سازماندهی گفتار به دست بیاورند و شاخص‌های کیفی و کمی تولید صدای گفتار، عوامل موثر بر تولید صداهای گفتار و فرایندهای واجی را بشناسند.
۲. بتوانند اختلالات صدای گفتار را طبقه بندی کنند.
۳. با انواع روش‌های ارزیابی رسمی و غیررسمی صداهای گفتار آشنا شوند.
۴. با انواع روش‌های نمونه‌گیری آشنا شوند.
۵. انواع روش‌های ارزیابی رسمی و غیررسمی صداهای گفتار و نمونه‌گیری از گفتار را با نظارت سوپروایزر روی بیمار نما یا با رعایت اصول اخلاقی روی بیمار به کار بگیرند.
۶. نیاز به مداخله و حوزه‌های هدف برای مداخله را تعیین کنند.
۷. ملاحظات کلی در درمان اختلالات صدای گفتار را به کار ببندد.
۸. روش‌های اندازه‌گیری تغییرات بالینی، تعمیم و تریخیس را بداند و به کار ببندد.
۹. با رویکردهای درمانی مبتنی بر حرکت (شامل روش‌های فراخوانی و ایجاد صداهای گفتاری، perceptual training، phonetic placement، shaping، Gradual Phonetic approximation، traditional approach، core vocabulary approach) آشنا شود و تکالیف ارزیابی و درمان را با نظارت سوپروایزر روی بیمار نما یا با رعایت اصول اخلاقی روی بیمار به کار بگیرند.

۱۰. با رویکردهای درمانی مبتنی بر زبان (minimal pair contrast therapy شامل multiple oppositions therapy ، cycles approach ، whole Language intervention) آشنا شود و تکالیف ارزیابی و درمان را با نظارت سوپروایزر روی بیمار نما یا با رعایت اصول اخلاقی روی بیمار به کار بگیرند.

محتوای آموزشی دوره:

a. سرفصلهای آموزشی دوره:

نظری:

۱. جایگاه صداهای گفتار در ساختار زبان
۲. پایه‌های آواشناسی تولید صداهای گفتار و تفاوت‌های آن با صداهای غیرگفتار
۳. هماهنگی تولید و پردازش موازی صداهای گفتاری
۴. ملاحظات آئرودینامیک، آکوستیک، حسی و حرکتی در صداهای گفتار
۵. مروری بر سطوح سازماندهی گفتار
۶. شاخص‌های کیفی و کمی تولید صدای گفتار
۷. فرایندهای واجی
۸. طبقه بندی اختلالات صدای گفتار
۹. عوامل موثر بر تولید صداهای گفتار
۱۰. روش‌های ارزیابی صداهای گفتار شامل بسته های ارزیابی، انواع روشهای نمونه گیری
۱۱. تعیین نیاز به مداخله و تعیین اهداف درمان
۱۲. انتخاب صداهای هدف برای درمان
۱۳. ملاحظات کلی در درمان اختلالات صدای گفتار
۱۴. روش‌های اندازه‌گیری تغییرات بالینی، تعمیم و ترخیص
۱۵. رویکردهای درمانی مبتنی بر حرکت (شامل روش‌های فراخوانی و ایجاد صداهای گفتاری، perceptual training ، phonetic placement ، shaping ، Gradual Phonetic approximation ، traditional approach ، core vocabulary approach)
۱۶. رویکردهای درمانی مبتنی بر زبان (minimal pair contrast therapy شامل multiple oppositions therapy ، cycles approach ، whole Language intervention)

عملی:

۱. اجرای عملی روش‌های ارزیابی و مداخله اختلالات صداهای گفتار (بدون حضور مراجع واقعی)، در دوران پاندمی یا در صورت بروز مشکل در دسترسی به نمونه طبیعی، نمونه صدای گفتار از طریق مدرس در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرد.

۲. مشاهده نمونه واقعی روش‌های ارزیابی و مداخله (نمونه فیلم تهیه شده یا اجرای واقعی)

۳. تهیه گزارش و نقد و بررسی روش‌های مشاهده شده

۴. تهیه گزارش از مداخلات مشاهده شده

b. رفرنسهای آموزشی دوره:

1) Bleile, K. M. (2024). *Manual of articulation and phonological disorders: Infancy through adulthood*: Cengage Learning

2) McLeod, S. and Baker, E. (2017). *Children's Speech, An Evidence-Based Approach to Assessment and Intervention*

2) Williams AL, McLeod S, Mc Cauley RJ. (2020). *Interventions for Speech Sound Disorders in Children*: Eric.

3) Bernthal JE, Bankson NW, Flipsen P. (2020). *Articulation and Phonological Disorders*: Allyn & Bacon, Incorporated.

4) www.speech.Language.Therapy.com

(۵) ظریفیان ط. مجموعه آزمون ارزیابی تشخیصی آوایی و واجی. انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی. ۱۳۹۴.

(۶) سلیمانی ز، دستجردی م. آزمون آگاهی واج-شناختی، تهران: پژوهشکده کودکان استثنایی. ۱۳۸۹

(۷) آرانی کاشانی ز، قربانی ع. آزمون شنیداری مهارت‌های آگاهی واج-شناختی «آش-۵» ویژه کودکان ۵-۶ ساله فارسی زبان. تهران: ستایش هستی. ۱۳۸۸.

(۸) ظریفیان ط. شهشهانی س، شهریار م، قربانی ع. پروتکل مداخلات زودهنگام در اختلالات صدای گفتار، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، ۱۳۹۶

(۹) ظریفیان ط، فتوحی م، شهریار م. اختلال صدای گفتار در دوران کودکی (۱۳۹۷). تهران، نشر نویسه

متدهای آموزشی دوره:

آموزش مبتنی بر وظایف حرفه‌ای (task based)، آموزش توأم (student based + teacher based)، آموزش مبتنی بر مشکل (problem based)، آموزش مبتنی بر شواهد (Evidence based)، آموزش مبتنی بر بالین (clinical based)

تعداد ساعت / واحد آموزشی:

۳ واحد (۲ واحد نظری و یک واحد عملی) ۳۴ ساعت نظری / ۳۴ ساعت عملی

جایگاه‌های آموزشی دوره :

کلاس درس/در صورت عدم امکان برگزاری کلاس به شیوه حضوری، کلاس به شیوه مجازی در سامانه ادوبی و اسکای روم برگزار می شود. مشکلات یادگیری مطرح شده توسط دانشجویان در سامانه واتزآپ پیگیری و پاسخ داده می شود.

ارزشیابی درس :

✓ در حیطه شناختی، ارزشیابی بر اساس حوزه های دانش، فهم، کاربستن، تحلیل، ترکیب ، ارزشیابی و نقد در میان و پایان ترم به شیوه پرسش‌های تشریحی، پاسخ کوتاه، چندگزینه‌ای، مبتنی بر مسئله/بیمار صورت می گیرد. در دوران پاندمی ارزشیابی پایان ترم در حوزه دانش در سامانه فرادید به شکل چندگزینه ای و در طول دوره به شکل ترکیبی (پرسش‌های تشریحی، پاسخ کوتاه، چندگزینه‌ای، مبتنی بر مسئله/بیمار) در سامانه نوید و در صورت بروز مشکل در گوگل داک انجام می شود.

✓ در حیطه روانی - حرکتی، امتحان عملی در اجرای روش‌های ارزیابی و درمان صورت می گیرد و هر دانشجو نمونه‌ای از گزارش نقد و بررسی ارائه می‌دهد. در دوره پاندمی یا عدم امکان ارائه حضوری، امتحان در حوزه سایکوموتور به ناچار منوط به تهیه گزارش تصویری و ارزشیابی آن توسط مدرس است.

تکالیف دانشجو:

پاسخ به سوالات مطرح شده در کلاس و جستجوی منابع علمی در یافتن آن پاسخ ها، مشاهده جلسه ارزیابی و درمان، تهیه گزارش و نقد و بررسی آن

نقش استاد: مدیریت فرایند اجرای دوره آموزشی از طراحی دوره آموزشی تا اجرا مطابق با طرح درس ارائه شده

طرح درس

نام درس: گفتار(درمانی در اختلالات صداهای گفتار

هدف کلی درس: آشنایی با مباحث آسیب شناسی، ارزیابی و درمان اختلالات صداهای گفتار کودکان و بزرگسالان، دستیابی به باور بهبودپذیری این اختلالات و کسب توانایی در اجرای عملی آنها

اهداف پایان درس:

اهداف شناختی:

آشنایی با مباحث آسیب شناسی، ارزیابی و درمان اختلالات صداهای گفتار کودکان و بزرگسالان

اهداف روانی حرکتی :

کسب توانایی در اجرای عملی ارزیابی، طرح درمان و درمان اختلالات صداهای گفتار کودکان و بزرگسالان

اهداف نگرشی:

دستیابی به باور بهبودپذیری این اختلالات آوایی و واجی از طریق ارزیابی، طرح درمان و اجرای دقیق آن

منابع	زمان و نحوه ارزشیابی یادگیرنده	جایگاه و زمان مورد نیاز	فعالیت‌های یادگیرنده	روشهای آموزشی	سرفصلهای آموزشی	اهداف یادگیری
<p>1) Bleile, K. M. (2024). <i>Manual of articulation and phonological disorders: Infancy through adulthood</i>: Cengage Learning</p> <p>2) Williams AL, McLeod S, Mc Cauley RJ.(2020). <i>Interventions for Speech Sound Disorders in Children</i>: Eric.</p> <p>3) Bernthal JE, Bankson NW, Flipsen P.(2020). <i>Articulation and Phonological Disorders</i>: Allyn & Bacon, Incorporated.</p> <p>4) www.speech.Language.Therapy.com</p> <p>۴. ظریفیان ط. مجموعه آزمون ارزیابی تشخیصی</p>	<p>ارزشیابی و نقد در میان (۸نمره) و پایان ترم (۸نمره) به شیوه پرسش‌های تشریحی، پاسخ کوتاه، چندگزینه‌-ای، ارزشیابی کار عملی مبتنی بر مسئله/ بیمار (۴نمره)</p>	<p>کلاس درس/ سامانه ادوبی، ۱۷ساعت نظری و ۳۴ ساعت عملی</p>	<p>ارائه خلاصه درس توسط دانشجو در پایان هر جلسه، اجرای روش‌های ارزیابی و درمان روی بیمارنما، ارائه گزارش از جلسه ارزیابی و درمان و نقد و بررسی آن</p>	<p>ارائه توسط استاد با روش (problem based learning و concept mapping) و پرسش</p>	<p>طبق موارد ذکر شده قبلی</p>	<p>۱. دانشجو بتواند نقش گفتاردرمانگر در آسیب‌شناسی، ارزیابی و درمان اختلالات صداهای گفتار کودکان و بزرگسالان بشناسد.</p> <p>۲. ضمن آشنایی با ارزیابی بیماران دارای اختلالات آوایی و</p>

<p>آوایی و واجی، انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، ۱۳۹۴. ۵. سلیمانی ز، دستجردی م. آزمون آگاهی واج-شناختی، تهران: پژوهشکده کودکان استثنایی. ۱۳۸۹ ۶. آرنانی کاشانی ز، قربانی، ع. آزمون شنیداری مهارت-های آگاهی واج-شناختی «آشا -۵» ویژه کودکان ۵-۶ ساله فارسی زبان. تهران: ستایش هستی، ۱۳۸۸. ۷. ظریفیان ط. شهبهانی س، شهریاری م، قربانی ع. پروتکل مداخلات زودهنگام در اختلالات صدای گفتار، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، ۱۳۹۶ ۸. ظریفیان ط، فتوحی م، شهریاری م. اختلال صدای گفتار در دوران کودکی (۱۳۹۷).</p>							<p>واجی، ارزیابی‌های رسمی و غیر رسمی را درمان بیمار فرضی یا بیمار واقعی با نظارت سوپروایزر به کار بگیرد. ۳. اهداف درمانی در اختلالات آوایی و واجی با نظارت سوپروایزر تعیین کند. ۴- با روشهای درمانی در اختلالات آوایی و واجی آشنا شود و متناسب با نوع اختلال بیمار فرضی یا بیمار واقعی با نظارت سوپروایزر به کار بگیرد.</p>
---	--	--	--	--	--	--	---

تهران، نشر نویسه						
------------------	--	--	--	--	--	--

وسایل کمک آموزشی دوره:

ویدئو(ضبط و پخش)، TV، sound recorder، لب تاپ؛ در دوران جنگ و پسا جنگ، یا شرایط پیش بینی نشده مانند آلودگی هوا لب تاپ، گوشی، سامانه های ادوبی کانکت، اسکای روم، در صورت دسترسی اینترنت پرسرعت، محتوای بالینی الکترونیک و استفاده از پیام رسان " بله "

کار / تجربه های عملی :

درس نظری- عملی است.

تکالیف دانشجو:

پاسخ به سوالات مطرح شده در کلاس و جستجوی منابع علمی در یافتن آن پاسخ ها، مشاهده جلسه ارزیابی و درمان، تهیه گزارش و نقد و بررسی آن

نقش استاد: مدیریت فرایند اجرای دوره آموزشی از طراحی دوره آموزشی تا اجرا مطابق با طرح درس ارائه شده

ارزشیابی درس :

- ✓ در حیطه شناختی، ارزشیابی بر اساس حوزه های دانش، فهم، کاربرد، تحلیل، ترکیب، ارزشیابی و نقد در میان و پایان ترم به شیوه پرسش های تشریحی، پاسخ کوتاه، چندگزینه ای، مبتنی بر مسئله/بیمار صورت می گیرد. امتحان حضوری اما در صورت عدم امکان امتحان حضوری، مطابق دستورالعمل اداره آموزش دانشگاه ارزشیابی پایان ترم در حوزه دانش در دوره بحران به شکل آفلاین از طریق پیام رسان " بله " به شکل چندگزینه ای و/یا تحلیل تکلیف و در طول دوره به شکل ترکیبی (پرسش های تشریحی، پاسخ کوتاه، چندگزینه ای، مبتنی بر مسئله/بیمار) در پیام رسان " بله " و در صورت برقراری اینترنت بین الملل در گوگل داک انجام می شود.
- ✓ در حیطه روانی - حرکتی، امتحان عملی در اجرای روش های ارزیابی و درمان صورت می گیرد و هر دانشجو نمونه ای از گزارش نقد و بررسی ارائه می دهد. در دوره پاندمی یا در صورت عدم امکان امتحان حضوری، امتحان در حوزه سایکوموتور به ناچار منوط به تهیه گزارش تصویری و ارزشیابی آن توسط مدرس است.